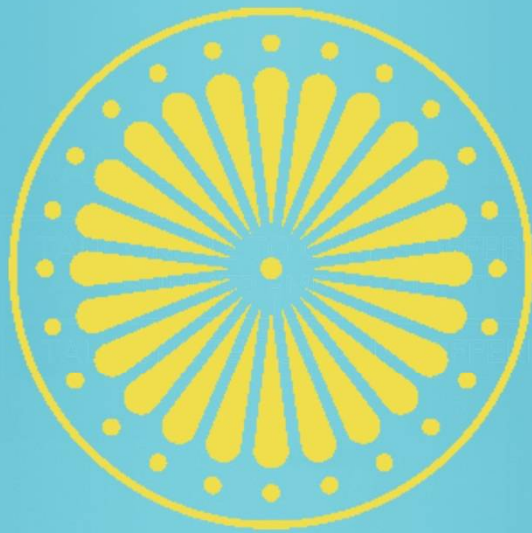

СПЕЦВИПУСК ВІСНИК

СВІТОВОЇ ФЕДЕРАЦІЇ
УКРАЇНСЬКИХ ЛЕМКІВСЬКИХ
ОБ'ЄДНАНЬ

Де палала лемківська ватра у 2015 році

ЗМІСТ

Полтавщина.....	4
Пряшівщина.....	5
США.....	15
Лемківщина і Польща.....	20
Закарпаття.....	22
Канада.....	25
Тернопільщина.....	31
Львівщина.....	35
Луганщина.....	39

Головний редактор: Софія Федина

Редакційний

колектив: Тарас Радь

Віталій

Левченко

Дизайн: Віктор Дудяк

Вісник СФУЛО. ©. Офіційне видання
Світової Федерації Українських

Лемківських Об'єднань.

Виходить раз на місяць.

Основна мета часопису – динамічно
висвітлювати діяльність усіх
суб'єктів СФУЛО.

Номери вісника можна скачати зі
сайту СФУЛО:
www.sfulo.com/biblioteka

Адреса редакції:
visnyk.sfulo@gmail.com. Можна
надсилати свої матеріали. Рішення
про публікацію прийматиме
редакційна рада.

Світова Федерація Українських
Лемківських Об'єднань (СФУЛО) -
неурядова міжнародна громадська
організація, яка об'єднує українські
лемківські спільноти України,
Польщі, Словаччини, Сербії, Хорватії,
Канади та США. Основна мета
діяльності - забезпечення та захист
законних соціальних, економічних,
творчих, етнічних, національно-
культурних та інших інтересів
лемків; розвиток та популяризація
лемківської культурної спадщини і
духовності на засадах законності,
демократії, добровільності та
самоврядування.

Офіційна сторінка в інтернеті

www.sfulo.com.

Замість вступного слова....

Лемківська Ватра – це своєрідний культурний феномен (явище), різновид фестивального заходу, який зародився у лемківському середовищі та поширюється за її межами з метою збереження, відродження й пропагування самобутньої культури та історичної пам'яті лемків як крайнього західного субетносу українського народу. Сьогодні етнографічні межі Лемківщини входять до складу трьох держав – України (11%), Польщі (48%) та Словаччини (41%). В силу історичних обставин більшість автохтонного населення Лемківщини було змушено покинути рідні місця.

В результаті депортації 1944-1946 років, за рішенням комуністичної влади Росії та Польщі про так звану «евакуацію» та обмін населенням, більшість лемків була примусово виселена до радянської України. З надією колись повернутися на рідні землі більшість з них осіла у прикордонних з Польщею територіях і сьогодні переважно проживають у західних областях України – Львівській, Тернопільській та Івано-Франківській. Ті ж, кому вдалося уникнути «евакуацію» до УРСР були депортовані у 1947 році на північно-західні понімецькі землі Польщі (так звані «зе́ме одзискани»), в рамках операції «Вісла», як акту остаточного розв'язання українського питання у Польщі.

Лемкам Словаччини вдалося уникнути депортації. Хоча вони залишилися на рідній землі, проте в результаті асиміляційної політики комуністичної влади втратили значну частину самобутності та українську ідентичність.

За довго до цього, в результаті трудової міграції кінця XIX – першої половини XX століття велика кількість лемків поселилося у США та Канаді, де сьогодні становлять важливу частину української заокеанської еміграції. Віддавна автохтонне лемківське населення також проживає у Сербії та Хорватії, де вони поселилися ще у XVIII ст.

В умовах, коли лемки розкидані по цілому світу та відірвані від рідної землі постала ідея проведення лемківських фестивалів з метою консолідації лемківської спільноти, збереження і відродження власної культури й традицій, а також їх поширення для широкого загалу. Найдовшу історію має Свято культури русинів-українців у Словаччині (м.Свидник), яке бере свій початок у 1953 році. Найбільшим фестивалем лемківської культури у світі є Лемківська Ватра у Польщі (с.Ждиня), яка відбувається з 1982 року. У 2007 році участь у ній брали президенти України та Польщі. Починаючи з 1985 р. Лемківська ватра відбувається у Канаді (м.Дургайм), а з 2001 – у США (м.Елленвілль). Найбільшим фестивалем лемківської культури в Україні є «Дзвони Лемківщини», який починаючи з 1999 року відбувається неподалік м.Монастириська на Тернопільщині. Щорічно лемківські фестивалі також відбуваються на Івано-Франківщині – «Кличе Зелена Неділя» у с.Рівня), Закарпатті – Лемківська ватра у с.Кострино, Полтавщині – «Барви Лемківщини» у с.Лютенські Будища, Луганщині – «Стежками Лемківщини» у с.Переможне.

Фестивалі лемківської культури у Львівській області традиційно відбуваються у с.Нагірне, Бориславі та Городку. Лемківська Ватра у Нагірному, що на Самбірщині, щорічно проводився з 2004 року зі статусом обласного фестивалю лемківської культури. Проте цього року Львівський обласний фестиваль під назвою «Гомін Лемківщини» було вирішено вперше провести й проводити надалі у с.Зимна Вода, що біля Львова. Таке рішення було прийнято виходячи з того факту, що найбільша кількість лемків у Львівській області проживає у Пустомитівському районі.

Полтавщина

Лемки Полтавщини зібрались на етнофестиваль

04.05.2015

В Зінківському районі пройшов Міжрегіональний фестиваль «Барви Лемківщини».

В селі Лютенські Будища Зінківського району відбулося обласне свято – V Міжрегіональний фестиваль лемківської культури.

В програмі народного свята етнографічної гілки українців були лемківські пісні, танці та виставки народних майстрів.

Традиційно лемки запалили багаття – ватру.

Мета фестивалю Лемківської культури « Барви Лемківщини» - збереження та пропагування лемківської культури, мови, народної творчості, традицій та звичаїв, налагодження та розширення зв'язків між аматорськими колективами, виховання естетичних смаків і сприяння формуванню національної свідомості.

Пряшівщина

У Свиднику відбулося 61-ше Свято культури русинів-українців Словаччини

61-ше Свято культури русинів-українців Словаччини у Свиднику розпочалося у п'ятницю, 19 червня, „малюванням на асфальті“ (дитяча програма), бесідою з київським письменником Володимиром Барною (складовою частиною зустрічі була презентація книги Ярослава Джоганика „Еріскý profil Ivana Jaskařina“, видана в Ужгороді), школою народного танця на центральній площі Свидника, виставкою тканих картин

свидничанки Анни Боршовської-Немцової в Музеї української культури, п'єсою Г. Квітки-Основ'яненка „Сватання на Гончарівці“ у виконанні драмгуртка с. Ряшева Бардіївського округу та походом учасників вулицями Свидника.

Головну вечірню програму „Вітайте у Свиднику!“ відкрила капела „Роланд“ із Чирча, а після її концерту до півночі молодь забавлялася при дискотеці.

Суботня програма розпочалася вечірнім концертом дитячих колективів „Гійо-гета, на коничку!“, в якому виступили дитячі колективи із Свидника, Снини, Кежмарку, Пряшева та два колективи із України: „Подоляночка“ з Хмельницького та танцювальний колектив із Запоріжжя.

Другий концерт „Співаночки мої“ був приурочений життєвому ювілею найвизначнішої співачки Пряшівщини Марії Мачошко. Крім солоспіву ювілярки (кожну пісню якої підхоплювала публіка) виступили її гості: Івета Світок з двома доньками, фольклорний колектив „Шаришан“ та чотири колишні колежанки Марійки з Піддуклянського українського народного ансамблю.

Третя суботня програма „Звідки до нас гості прибули?“ була присвячена чотирьом закордонним колективам: („Жатві“ із Коцура, двом руським колективам із Хорватії (Петровці та Миклошевці), „Верховині“ з Дрогобича в Україні та горальському ансамблеві пісні і танцю „Магура“ із Кежмарку.

У четвертій програмі „Речувати треба знати“ з дотепними розповідями шариською говіркою виступила народна розповідачка Марія Тріщак (Араня) із Яровніць.

Короною суботньої програми, яка протяглася вже за північ, мав бути заповіджений виступ гурту „Соколи“ із Дрогобича та сольний концерт

співачки *Софії Фединої* зі Львова. Та несподіваний холод прогнав більшу частину глядачів з амфітеатру, так що дуету „Соколів“ (Михайло Мацялко та Марія Шалайкеви) довелось скоротити програму на мінімум, а Софія Федина так і не виступила.

У суботу в готелі Рубін відбулося засідання Президії Світової федерації українських лемківських об'єднань (СФУЛО).

Недільна програма вже по традиції розпочалася літургіями у храмах Свидника, покладанням квітів до пам'ятника героям Другої світової війни та концертом духового оркестру із Пряшева.

О другій годині програму (вже шосту в черзі) відкрив старослов'янським „Отченашем“ об'єднаний хор учасників, а вітальну промову виголосив голова президії Союзу русинів-українців Словаччини Петро Сокол. Він привітав почесних гостей, між якими були: мер міста Свидника Ян Голодняк, депутати Словацької народної ради, делегації культурно-просвітних організацій зі Львова, Ужгорода, Рахова, лемків з Польщі, русинів Сербії та Хорватії тощо. Від імені Світової федерації українських лемківських об'єднань (до складу якої входить і СРУС) учасників привітала голова цієї організації Софія Федина.

Після привітань слідував марафон високохудожніх виступів, який розпочався програмою „*А так було*“ (виступи місцевих ансамблів та фольклорних груп). Фольклорна група із Стацина інсценацією балади „*Чорна руля ізорана і кулями засіяна*“ вшанувала пам'ять тисячів жертв Першої і Другої світових воєн, які саме тут на Свидниччині під Дуклею поклали свої життя. „*Карпатянин*“ із Пряшева показав від'їзд заробітчана в Америку у минулому. „*Порублянка*“ із Руської Поруби наблизила глядачам колишні „*Вечорниці*“. „*Маковиця*“ зі Свидника – пісні, танці і звичаї свого регіону. „*Ялинка*“ із Ольшавиці – пісні та звичаї при сушенні сіна. „*Курівчан*“ із Курова – обжинки. „*Шаришан*“ із Пряшева – народне весілля. „*Старишан*“ звідтіля же – „*Фашенки*“ (Масляницю).

Був це прекрасний огляд автентичного фольклору русинів-українців Словаччини. В кінці програми усі колективи вийшли на сцену і могутнім хором проспівали традиційну славославну пісню „*Многая літа*“.

Сцена заключної недільної програми „*Багатство рідної груди*“ належала закордонним колективам, більшість яких брала участь і в суботній вечірній програмі, а саме: дитячому ансамблю „*Подоланочці*“ із Хмельницького, молодим танцюристам із Запоріжжя, „*Жатві*“ із Коцура в Сербії, колективу при *будинку культури* у Петровцях (Хорватія) та Заслуженому прикарпатському ансамблю пісні і танця „*Верховина*“ із Дрогобича.

Трихденний марафон концертів та інших дійств завершив професіональний ансамбль пісні і танця „*Пульс*“ із Пряшева (колишній *Піддуклянський український народний ансамбль*), який цього року відзначить 60-річчя від заснування. На Святі він представився частиною програми „*В обіймах*“, якою його новий керівник Юрій Швантнер довів, що ансамбль йде в традиціях своїх попередніх керівників: Ю. Костюка, С. Ладжинського, А. Гната, В. Любимова та В. Марушина. Заключний номер „*Гопак*“ своїм віртуозним виконанням перевершив усі очікування і на вимогу публіки (бурхливі невтихаючі оплески) танцюристи повторили його заключну частину.

Погода, на жаль, не сприяла цьогорічному фестивалю, що відбулося на меншій кількості глядачів, ніж у попередні роки. Глядачам часто доводилось витягувати парасолі. Та на закритій сцені програма йшла без перебоїв.

61-ше Свято культури русинів-українців Словаччині довело, що цей фестиваль, заснований понад 60 років тому з метою популяризації фольклору цієї національної меншини, не втратив своє значення і в наш час. Головну заслугу на успіху Свята мають його сценаристи та режисери Петро Бегені, Ладислав Бачинський, Івета Світок, Марія Пайзинкова, Евеліна Гвать, Мирослав Сополіга, Ладислав Пушкар та інші, але й модератори – Степан Гій, Іван Рудий, Ростислав Лучик. Та найбільшу заслугу на його успіху мають численні керівники фольклорних колективів у селах і містах східної Словаччини, які роблять усе, аби й у несприятливих умовах сучасної глобалізації та нестачі фінансів народна культура наших предків не зникла.

Микола Мушинка. Фото автора

Частина членів Президії СФУЛО та її гостей перед засіданням у Свиднику

Заключна частина суботньої дитячої програми Свята

Співачка Марія Мачошко та її „учениця“ Івета Світок

Від імені СФУЛО учасників Свята привітала голова Софія Федина

„Вечорниці“ у виконанні фольклорної групи з Руської Поруби

Наймолодші членки фольклорної групи „Курівчан“

Приймання у 17 ст. „галичан“ (з Климкови, Лабови та Мушинки) у парубоцьку громаду с. Курів

Ані

дощ не вигнав глядачів з амфітеатру

Гості із Запоріжжя

Жіноча група колективу „Жатва“ із Коцура (Сербія)

Ансамбль „Верховина“ із Дрогобича

Михайло Мацялко та Марія Шалайкевич із гурту „Соколи“

Чоловіча група співаків ансамбля „Пульс“ із Пряшева

Джерело: <http://zakarpattia.net.ua/Special/141680-U-Svydnyku-vidbulosia-61-she-Sviato-kultury-rusyniv-ukraintsiv-Slovachchyny-FOTO>

ЗАКАРПАТСЬКИЙ КОЛЕКТИВ ВИСТУПИВ НА СЯТІ "РУНІНЬСКА ВАТРА" У СЛОВАЧЧИНІ

У суботу, 1 серпня, в селі Руніна (окрес Сніна Словацької Республіки) відбувся фестиваль народної творчості національних меншин «Рунінська ватра», організаторами якого виступили голова села Мар'ян Регула та Регіональна рада

Союзу русинів-українців Словацької Республіки у місті Гуменне (голова Міхал Іванцо).

Зранку у церквах трьох конфесій – православній, греко-католицькій та римо-католицькій – проходило Богослужіння. У святі взяли участь колективи з різних регіонів Східної Словаччини, де проживають русини-українці.

Закарпатську область представив вокальний дует «Камелія» Ужгородського району у складі Мирослави Швах-Пекар та Оксани Ленарт, які неодноразово з великим успіхом виступають за межами нашого краю.

Для гостей фестивалю була організована виставка робіт народних художніх промислів.

Загалом цьогоріч фестиваль став доволі видовищним, подивитися на виступи творчих колективів прийшло понад тисяча осіб.

Джерело: [PMG.ua](http://pmg.ua)

<http://pmg.ua/culture/35805-zakarpatskyu-kolektyv-vystupyv-na-svyati-runinska-vatra-u-slovachchyni>

США

27-28 червня на СУМівській оселі Елленвіл відбулася 15-та ювілейна лемківська Ватра у США! Щоліта з 2001 року Організація Оборони Лемківщини(ООЛ) проводить лемківську Ватру для святкування та збереження Лемківського коріння, історії і культури. 15-ий рік підряд Старостою Ватри був Василь Гаргай, голова 3-го відділу ООЛ в ПАСсейку а співведучою – Галина Семеняк, член Крайової управи

Цьогоріч в програмі фестивалю вже традиційно був футбольний турнір на кубок Ватри, печення поросяти, конкурс Лемківських співанок для дітей, а о 16.00 розпочався великий святковий концер за участі української співачки, голосу Львівського євромайдану Софії Федина, легендарної ВАТРИ Ігоря Білозіра, ансамблю народної пісні і танцю «Карпати»(під керівництвом Романа Левковича), Гурту коріння та сестер Павлишин з Нью Йорка, дуету Алли Куцевич та Людмили Грабоовської , і бандуристки Оксани Телепко з Нью Джерсі, Павла Доскоча, гурту Мозаїка з Канади. А забаву грав гурт Анна-Марія.

Святкування продовжидся і наступного дня після Служби Божої. О 12.00 відбулася відкрита лекція Голови СФУЛО Софії Федина про основні проблеми лемківської громади сьогодення. А по завершення вповоджилася святкова концертна програма.

В рамках Ватри активну роботу розгорнув Намет Лемківської історії і спадщини, де презентували проект «Памятами», лемківську літературу. Також в

час Ватри відбулося засідання Лемківської фундації, на якому обговорювалися книги подані на конкурс на найкращу публікацію.

Це була одна із найзатишніших і найдушевніших Ватр, і хоч два дні падав дощ, це таки тримало людей разом, і дозволило відчутти єдність лемківської родини. Щобільше, під час Ватри було проведено збірку для допомоги Україні, і вдалося зібрати 2000 доларів для закупівлі форми, і спорядження захистикам України.

Велика подяка усім організаторам Фестивалю, передусім керівництву ООЛ та Лемківської фундації. Ваша натхненна праця дає добрий приклад усім лемкам світу!

*Відкриття
фестивалю.
Вітальне слово
Голови СФУЛО
Софії Федини*

*Переможці
Футбольного турніру імені
С. Гованського на кубок
Ватри – Міжнародна
команда із Керконсону*

*Ансамбль
народної пісні і танцю
«Карпати» з НЙ*

*Хор
Українська
Пассейку*

*Нова
Хвиля з*

Колектив Коріння з НЙ

Дует Мозайка з Торонто

Сніжне ВАТРА

*Дует Алли Куцевич та
Людмили Грабовської з
НДж*

Співає і проводить Лемківську забаву Софія Федина зі Львова

Запалення ВАТРИ

Внизу справа наліво:

*-лемчатко, Голова ООЛ
Марко Гованський, Публіка
ватри, Збірка на АТО*

Лемківщина і Польща

ВАТРА В ЖДИНІ

Після II Світової війни українців, у тому числі й лемків, польська комуністична влада, в рамках спецоперації сталінського режиму «Вісла», примусово виселила з Бескидів на Північ та Захід Польщі.

“Лемки не забули рідний

край, дехто згодом повернувся у рідні гори, а дехто щороку прибуває на Лемківську Ватру”, – повідомляє Польське Радіо.

“На Півдні Польщі, поблизу Словаччини, в горах, триває свято лемківської культури Лемківська Ватра. Тисячі українців-лемків з різних країн Європи прибули до селища Ждиня, неподалік Горлиць, аби побути серед своїх, на рідній землі, віддати шану своїм предкам.

– Мені було 16 років, як нас під зброєю вигнали звідси. Сім'ю нашу розігнали по всій Польщі, одних вигнали на Північ, інших на Захід...

– Для покоління наших батьків – це дуже драматичні події. Я собі не уявляю недільного обіду, коли б моя мама якимось чином не згадала про Акцію «Вісла», вона просто завжди з нами...

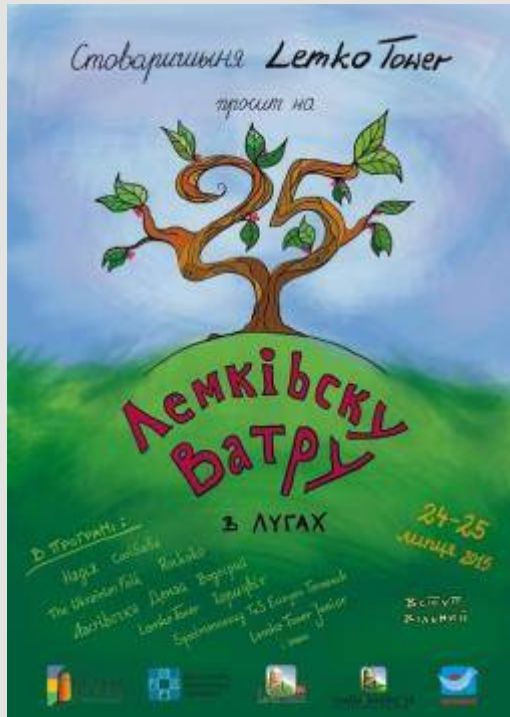
– Ми тут, в Ждині, вказували що треба шанувати своє, необхідно пам'ятати. Це справа такого відчуття інтеграції, треба мати в собі силу, щоб і далі триматися. Якби не Ватра у Ждині, ми б такої сили не мали...

Тож, лемки не забули рідний край, дехто згодом повернувся у рідні гори, а дехто щороку прибуває на Лемківську Ватру, аби послухати концертів, взяти участь у спортивних змаганнях, побачити виставки, спектаклі, чи фільми, подискутувати про історію, навчитися у народних умільців як прикрашати лемківську хату чи робити ляльку-мотанку, та й взагалі скупитися, попиту, врешті, пива”.

Джерело – <http://www.polradio.pl/5/38/Artykul/214238>

XXV ЛЕМКІВСКА ВАТРА В ЛУГАХ 2015

24-25 липця 2015 в Лугах Краєнський на крайньому Північному Заході Польщі відбулася XXV Лемківська Ватра в Лугах 2015

Просиме Вас на XXV Лемківську Ватру в Лугах! Уж чверт століття розпалює ватру, штобы ся стрітити, разом поспівати, погуляти і веселити при традиційній лемківській музиці і не лем :)

Згідні зо звичаєм, в п'ятницю (24.07.2015) ватряню сцену опанували молоды, енергійны ансамблі, заграют для Вас м.ін.: НАДІЯ, CoolБАБА, THE UKRAINIAN FOLK, а до забавы пригравати буде ДЕМАЙ.

Під час офіціального отвертя Ватры (25.07.2015) запрезентувала ся німецка оркестра Spielmannszug TuS Esingen Tornesch. Свій танцювально-співучий програм показа ЛАСТИВОЧКА з Пшемкова, выступила тіж наймолодша група музична LEMKO TOWER JUNIOR. За західньої границі приїхав традиційний ансамбль ГОРИЦВІТ, а зо сходу - львівській інструментальний ансамбль РОСКОКО. Не забракло тіж газдів Ватры в Лугах - LEMKO TOWER. Забаву загравав ВОДОГРАЙ.

Ватра вернула на своє давне місце, пляц фестивалю одремонтувано. Доступны лазничкы з пришніцами, а навет паркінг з можливістюм підлучыня причепкы до електрикы.

Крім концертів ждало на Всіх море (а може озеро?) атракцій! Можна було поплывати каяками.

Діти забавляв Хованец зо сторінкы www.lemkoland.com, котрий зрхтувал для наймолодшых гры і конкурсы.

Штобы дорослым не было смутно, для них тіж був конкурс.

Глоны бавили сме ся при лемківській Фамелияді.

Закарпаття

На Великоберезнянщині палає "Лемківська ватра" (ФОТО)

16 серпня в с.Кострино на Великоберезнянщині вп'яте відбувся обласний фестиваль "Лемківська ватра", що традиційно знайомив гостей із надбаннями культурно багатого етносу.

Нині на Закарпатті майже 300 тисяч лемків, котрі мешкають у понад 200 селах на Іршавщині, Свалявщині, Мукачівщині, Ужгородщині, Перечинщині, а також на Великоберезнянщині, яка серед найбільш сумлінних зберігачів лемківських традицій.

Свої намети на фестивалі представили як господарі свята, так і гості з інших районів та областей. Всяк охочий міг ознайомитися з пізнавальною книжковою виставкою, присвяченою історії лемків, із національним вбранням і вишивкою, мистецтвом писанкарства, декоративно-ужитковими виробами та живописом.

Місцеві майстрині Наталія Іваниця та

Надія Мазуренко представили гостям рушники і скатертини з автентичною лемківською

вишивкою –
барвистою та
багатою як
геометричним,
так і квітковим
орнаментом.
Роботи
вишивальниць
із глибинки вже
були виставлені
у Словаччині,
Польщі, Румунії,
а придбані
навіть до
Франції,
Канади, США й

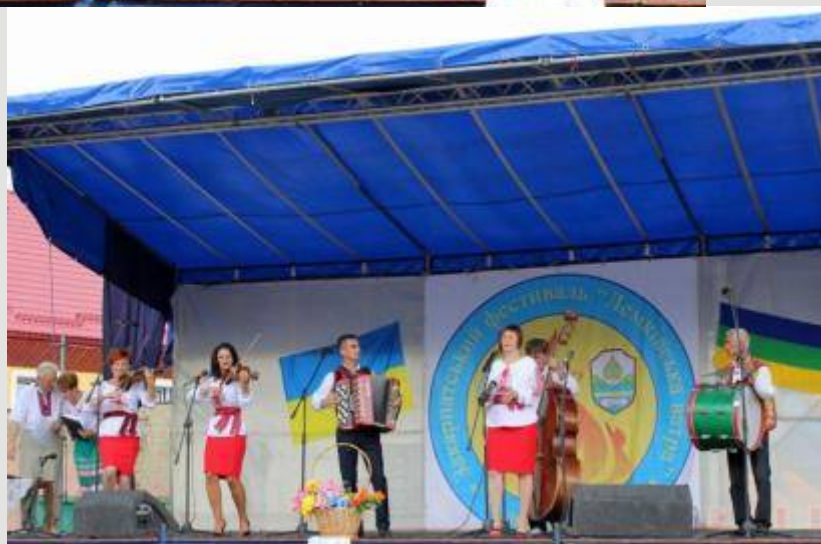

Австралії. Офіційна частина святкування розпочалась із розгортання національного прапора завдовжки 100 мерів. Під час виконання цієї почесної місії до молоді приєдналися і представники влади села, району та області. До слова, як зазначив голова Всеукраїнського товариства "Лемківщина" Василь Мулеса, це вперше керівники краю

удостоїли фестиваль своєю участю, чим вельми обнадіяли закарпатських лемків на підтримку їхньої культури.

Урочисто відкрив свято голова Закарпатської ОДА вітанням на місцевому діалекті. "Дорогі челядники", – звернувся Геннадій Москаль до слухачів. Г.Москаль відзначив самобутність лемківської пісні, народних витворів мистецтва та традиційних страв, представлених на фестивалі, а ще висловив подяку всім

творцям і учасникам свята за те, що не занедбують своїх цінностей у такий несприятливий час, побажав присутнім здоров'я та наснаги. "А наших ворогів най фрас ухопить і гута би їх побила!", – колоритно завершив Геннадій Москаль. Після виступів організаторів і сприятелів фестивалю, найпалкіших представників лемківської культури на Закарпатті

нагородили грамотами. За тим учасники символічно запалили ватру.

Продовжилося свято звітним концертом фольклорних колективів району, повідомили [Закарпаття онлайн](#) в управлінні культури Закарпатської ОДА.

Джерело:

<http://zakarpattya.net.ua/News/143951-Na-Velykobereznianshchyni-palala-Lemkivska-vatra-FOTO>

«ДОРОГІ ЧЕЛЯДНИКИ ТА Й ЧЕЛЯДИНІ»: ЯК ГЕННАДІЙ МОСКАЛЬ ПО-ЗАКАРПАТСЬКИ ГОВОРИВ (ВІДЕО)

У селі Кострино на Березнянщині сьогодні, 16-го серпня, пройшов фестиваль "Лемківська Ватра". На колоритний місцевий захід завітав і голова Закарпатської ОДА

Геннадій Москаль, який звернувся з вітальним словом до гостей та учасників фесту. Втім, цього разу протокольне вступне слово вельми відрізнялося від звичних офіційних виступів представників влади. Очільник Закарпаття звернувся до людей місцевою говіркою, чим неабияк потішив відвідувачів фесту.

Джерело: <http://prozahid.com/>

Відео можна переглянути за посиланням:

<https://www.youtube.com/watch?v=th8SopHTfDc>

Канада

Ювілейна 30-та Лемківська Ватра в Канаді

Початок серпня – це час, коли традиційно відбувається Лемківська Ватра – щорічний фестиваль лемківської культури. Організатори свята – Об'єднання Лемків Канади – щороку запрошують усю велику та згуртовану лемківську громаду та щирих і добрих людей у гості – на

спільне вшанування традицій, культури, історії – ось уже 30 років поспіль.

Цього, 2015 року, від 1 до 3 серпня на оселі “Лемківщина” відбулася Ювілейна XXX-та Лемківська Ватра. І вона стала особливою. Організатори свята подбали про те, аби фестиваль став справжнім духовним єднанням великої української родини. На фестиваль прибули гості з Польщі, Словаччини, України, Америки та з усіх куточків Канади.

Ювілейна Лемківська Ватра співпала із 70-ми роковинами великої депортації лемків із рідних країв. Так, як іскри від ватри, розлетілися лемки по всьому світові – і понесли свою прадавню культуру, традиції, духовність і віру по всій Землі. Канадська земля стала другою батьківщиною для десятків тисяч вихідців із Лемківського краю, які, втративши свою прадідівську землю, пронесли у серцях через роки любов і

пам'ять про високі гори, стрімкі й холодні ріки, животворні джерела, мережані туманом полонини та тужливі пісні рідної Лемківщини. Ця любов і пам'ять поколінь розпалили сотні Ватр по всьому світові, де є бодай невелика громада лемків. Весь свій біль, жаль, сум, тривогу, тугу за втраченим краєм, лемки із притаманною їм завзятістю перелили у тяжку і віддану працю в ім'я майбутніх поколінь, а нині несуть радість і надію не лише вихідцям з Лемківщини, а всім Українцям – тим, що живуть в Україні, і всім нам, розвіяним вітрами історії по світу. Нині ОЛК всіма силами підтримує воюючу Україну, допомагає українській армії, воїнам, їхнім родинам, докладає величезних зусиль, аби українці вибороли свою Батьківщину.

Ще від п'ятниці на оселю “Лемківщина” почали прибувати гості. Кожному організатори люб'язно дозволили розставити шатра просто посеред мальовничого краєвиду та подбали про їхній безтурботний і приємний відпочинок із усіма вигодами.

Від самого ранку суботи, 1 серпня проходили цікаві дійства - дітей розважав веселий клоун, тривали мистецькі забави, бажаючі могли зробити фото на пам'ять у лемківських костюмах чи придбати гарні українські сувеніри і книги. А тим часом на вогні вже запікалися смачні і хрусткі поросята. Шматочком смачного м'яса з рум'яним хлібчиком пригостилися усі охочі.

Офіційне відкриття XXX-ї Лемківської Ватри та головне дійство відбулося на центральній сцені оселі “Лемківщина”. Голова Об'єднання Лемків Канади Роман Колос привітав організаторів та учасників Ватри, побажавши успішного проведення проведення

фестивалю.

Зі словами привітань виступили Генеральний консул України в Торонто достойна Людмила Давидович та Голова КУК - Торонто Тарас Багрій. Відтак голова ОЛК Роман Колос запросив Старосту 30-ї Лемківської Ватри інж.Максима Маслея урочисто розпалити Ватру. Після короткого привіту, в оточенні хлопців та дівчат в лемківських строях (учасників танцювального ансамблю “Барвінок”) Староста Ватри, інж.Максим Маслей урочисто розпалив вогонь 30-ї Лемківської Ватри. Жаркі гарячі спалахи вогню піднялися до неба, освятивши собою початок дійства.

Ведучими мистецької програми стали відомі та шановані в громаді особи – Лариса Баюс, актриса, ведуча телевізійної програми “Форум ТВ” та Павло Лопата – відомий в Канаді та поза її межами художник, знаний член ОЛК, який активно працює в організації понад 40 років, із яких 10 років був головою 1-го Відділу ОЛК та багато років – секретарем КУ ОЛК і Відділу.

Пересипаючи свої репліки іскрами гумору та цікавих оповідок, ведучі представляли та запрошували до виступу артистів. А цього року Лемківську Ватру своєю участю вшанували як відомі в Україні, Канаді та по всьому світі виконавці, так і музиканти – початківці. Виступали гурт “Демай” із Громадки (Польща), скрипаль-віртуоз Василь Попадюк, заслужена артистка України Марта Шпак, танцювальний ансамбль “Барвінок” (мист.керівник Федір Даниляк), Олег Бунча, брати Кобеяк, співачка Яна Білик та кримсько-татарський скрипаль Ескандер Бекмамбетов, дитяча естрадна студія “Резонанс”, гурт “Скопа”.

Організатори щиро дякували спонсорам фестивалю, зокрема Кредитовій Спілці Будучність, Українській Кредитовій Спілці та іншим які допомогли зробити його успішним. Кредитова Спілка Будучність, яку на сцені репрезентував Богдан Лицишин, зробила щедрий дарунок у фонд Об'єднання Лемків Канади чека на підтримку організації на суму \$3.000 тисячі доларів.

А далі була забава з танцями та піснями у виконанні чудового гурту “Демай”. До пізньої ночі палала ватра, лунали пісні, лилися задушевні розмови, розповіді, спогади...

Недільний день розпочався, як годиться – Службою Божою, яку відправив о.Декан Протоієрей Андрій Журав, який приїхав на запрошення ОЛК Торонто з Польщі. У своїй проповіді о.Журав наголосив на необхідності єднання та безсумнівної віри в Божу допомогу та милосердя. Особливо слід єднатися світовому українству зараз – у час, коли Україна кров’ю і життями і працею патріотів виборює своє право на свободу.

А ще у неділю діти змагалися в “О-ЛЕМ-п’яді”, возилися на кониках, дорослі пробували щастя в лотереї та тихому аукціоні, вели розмови із о.Андрієм Журавом. Увечері – знову забава під музику гурту “Скопа”.

Упродовж усього фестивалю працювала кухня – зі смачними традиційними українськими стравами. Фірма “Троянда Кетерінг” (Анна-Ганнуся Романюк) подбала, аби всього смачного – і холодного, і гарячого, і перченого і солодкого, – було доволі.

Люди смакували, відпочивали і раділи у гарному товаристві. Успішному проведенню 30-ї Лемківської Ватри слід завдячувати організаторам та добровольцям. Вони своєю, непомітною з першого погляду, працею подбали про безпечне, добре облаштоване, веселе і незабутнє свято.

Від учасників фестивалю – сердечна їм подяка.

Лемківська Ватра палала-горіла, даруючи усім тепло та радість єднання і духовного піднесення.

... До ранку на оселі не змовкали українські пісні, які співали гуртом, задивившись у зоряне небо. А зірки з цікавістю споглядали з

високості дивовижне дійство на землі, вдивлялися у міради зірочок-іскор від вогню, що своїм гарячим подихом лоскотали тихе небо серпневої ночі.

Оксана Сидорчук-Соколик.

Тернопільщина

ВСУКРАЇНСЬКИЙ ФЕСТИВАЛЬ «ДЗВОНИ ЛЕМКІВЩИНИ-2015» ЗІБРАВ ВДРУГЕ ПЕРЕСЕЛЕНИХ УКРАЇНЦІВ. ФОТО

Монастирищина вітала тисячі лемків з різних міст України та з-за кордону. 1-2 серпня відбувся фестиваль «Дзвони Лемківщини-2015», повідомляє Stanislavske.tv

Цього року фестиваль мав особливий формат. Він був приурочений 70-річчю з початку депортації українців. Розпочали заходи урочистої ходи з міста Монастириськ до урочища Бичово, під час якої вшанували пам'ять жертв депортації 44-46 років, загиблих Героїв АТО, загиблих Героїв Небесної Сотні, серед яких є два лемки.

Співорганізатором заходів став голова Тернопільської облдержадміністрації Степан Барна.

«Переселення 1944-1946 років було трагедією для багатьох родин лемків, серед яких і моя родина. Пів мільйона українців вимушено переселили з Лемківщини, Холмщини, Надсяння, Любачівщини. Та незважаючи на відірваність від рідної землі, лемки зуміли зберегти свою культуру, – зазначив Степан Барна. – Сьогодні вони демонструють свої оригінальні звичаї та традиції. Це елемент єднання усіх етнографічних груп в єдиний народ. Більше того, лемки не втратили свою національну позицію. Серед них – Героїв Небесної Сотні та бійці АТО».

Демобілізовані воїни АТО – лемки за походженням – привезли на фестиваль прапор етнографічного товариства «Лемківщина». Як розповідає один з бійців, це символ бойового духу для лемків. Його організатори передадуть наступним військовослужбовцям, які вийдуть на ротацию.

На фестиваль прибули переселені вдруге лемки із окупованих територій Сходу країни.

«Серед гостей є переселений з села Переможне, що на Луганщині. Його батьків у 1945 році депортували з територій Лемківщини, – розповідає організатор фестивалю – голова всеукраїнського товариства «Лемківщина» Олександр Венграинович. – Часто депортованих поселяли на

східних землях. Через сьогоднішні події вони змушені шукати захисту на Заході країни, вдруге переживаючи біль переселення. Ми сьогодні слухаємо їхні історії, щоб взяти приклад для наслідування. Серед лемків – Герої Небесної Сотні – Володимир Жеребний із Львівщини та Назар Войтович із Збаражчини. Ми схиляємо свої

голови та дякуємо за гідний прояв патріотизму». Під час фестивалю співали лемківські пісні, готували страви національної кухні, проводили майстер-класи із виготовлення предметів побуту,

демонстрували національний одяг та архітектуру.

Організатори дякували усім, хто долучився до проведення фестивалю. Серед головних меценатів – представники агрохолдингу «Мрія».

«Ми обробляємо близько 90 тис. га землі на Тернопільщині, серед яких є і землі лемків. Окрім оплати за паї, ми надаємо соціальну підтримку громаді. Зокрема, на Монастирищині відновили церкву, провели ремонт школи, дитячого садка. У попередні роки за підтримки агрохолдингу збудували капличку та дзвіницю на території проведення фестивалю. Плануємо підтримувати цей захід і надалі», – розповів один з менеджерів агрохолдингу

Джерело: <http://stanislavske.tv/vseukrajinskyj-festyval-dzvony-lemkivschyny-2015-zibrav-vdruhe-pereselenyh-ukrajintsiv-foto/>

Джерело фото: <http://poglyad.te.ua/podii/fotozvit-iz-festyvalyu-dzvony-lemkivschyny-2015/>

ЛЕМКІВСЬКІ МАЙСТРИ ОДНІЄЇ З ПАРАФІ БУЧАЦЬКОЇ ЄПАРХІІ ТЕРНОПІЛЬЩИНИ ПОДАРУВАЛИ ГЛАВІ УГКЦ БЛАЖЕННІШОМУ СВЯТОСЛАВУ РІЗЬБЛЕНИЙ ПАТРИАРШИЙ ЖЕЗЛ.

Вручив дарунок єпарх Буцацький владика Дмитро Григорак, зустрічаючи Предстоятеля, який на фестиваль «Дзвони Лемківщини», цього року присвячений 70-й річниці депортації українців з території Польщі в 1944-46, 1951

прибув
який

рр..

На фестивальному поїл відбулися поминальні богослужіння за жертвами депортації та борцями за незалежність та суверенітет нашої держави, які очолив Блаженніший Святослав у співслужінні преосвящених владик та соборного духовенства.

У своєму слові Блаженніший Святослав окреслив багатотраждальну історію Лемківщини: «70 років тому на славній Богом благословенній лемківській землі пів мільйона людей було вигнано із свого дому, з них майже 200 тисяч прийняла Тернопільщина, гостинна українська земля..., було вбито 70 греко-католицьких священиків, майже 400 церков було спалено або зруйновано, зникла ціла духовна і національна країна».

Він зазначив, що сьогодні, коли ми згадуємо ті сумні події, ми схиляємо голову перед силою і незборимістю славного лемка і лемкині. «Якось так особливо Господь Бог веде нашу сучасну історію, що саме лемківський плач став гімном майдану, сьогодні у цілому світі, коли люди чують лемківську пісню «Плине кача...», вони встають, шануючи героїв сьогодення, які за волю і незалежність України готові відати своє життя», – зауважив Предстоятель УГКЦ.

«Тому святкуючи на цьому фестивалі лемківську пам'ять, історію і культуру, ми стаємо сильнішими. Сьогодні вся країна, шануючи біль лемківської громади, стає здатною до новітньої боротьби, переймаючи біль вдруге переселених лемків з Донбасу і Криму, ми гуртуємося разом, щоби перемогти новітнього ворога і не допустити до нових етнічних чисток уже у третьому тисячолітті. Ваша Церква є разом з вами, ваша Церква є разом з українською Лемківщиною, Церква є з народом, і нехай всемілостивий Господь благословить усіх нас», – сказав на завершення Блаженніший Святослав.

Джерело: Тернополяни

<http://strichka.com/article/30131846>

Львівщина

ВІДБУВСЯ ПЕРШИЙ ФЕСТИВАЛЬ “ГОМІН ЛЕМКІВЩИНИ”

У с. Зимна Вода в останні вихідні серпня відбувся перший фестиваль “Гомін Лемківщини”. Головні організатори фестивалю ЛОО ВТ “Лемківщина” та сільська рада Зимної Води працювали над втілення свого задуму з минулого року, адже планували, щоб перший лемківський гомін прозвучав наприкінці літа 2014 року. В силу напруженої ситуації на сході України фестиваль було перенесено. Тому не дивно, що перші слова зі сцени були присвячені тим, хто воює за свою Батьківщину, оберігає її цілісність, і тим, хто віддав за Неї життя. Було піднято державний прапор України та прапор ЛОО ВТ “Лемківщина”, запалала перша ватра фестивалю.

Під сценою зібралося чимало людей: хто приїхав зі сусіднього Львова, а хто добирався з віддалених куточків Львівщини, були також гості з Лемківщини. Усі уважно слідували за дійством, яке відбувалося перед ними. На сцену винесли сніп, на який кожний виконавець зав'язував свою стрічку як символ єднання. Виступали народні колективи, солісти, поети зі своїм цікавим та оригінальним доробком. Публіка їх розуміла, бо тема депортації була всім близька. Поруч біля сцени стояла експозиція старих фотографій, що відображала окремі фрагменти життя українців Закерзоння в 1944-1951 роках та після депортацій.

Зі сцени звучали також веселі жартівливі пісні, гуморески, що привертало увагу багатьох відвідувачів. На фестивалі відчувалася родинна атмосфера, особливо в ті моменти, коли хтось зустрічав свого знайомого, якого може побачити лише на подібних заходах. Також тут можна було навчитися малювати яворівські іграшки, зіграти кілька партій шахів, потанцювати тощо.

По закінченню суботнього дня запалала молодіжна ватра. Молоді лемки разом з друзями зібралися при ватрі, щоб поспівати пісень та розважитися. Співали як знані, так і нові пісні, бо кожен міг замовити якусь за своїм бажанням. Чи то

полум'я вогню, чи величезний повний місяць, що котився по верхів'ях дерев, але щось надихало молодь до гарного співу і приємних розмов.

Неділя розпочалася зі Служби Божої, а потім продовжилася виступами колективів. Навіть не думалося, що стільки виконавців мають у своєму репертуарі лемківські пісні і, що вони можуть настільки по-різному звучати. Часто та сама пісня різними виконавцями виконувалася зовсім по-новому, ніби і не та.

Закінчився фестиваль "Гомін Лемківщини" словами "До зустрічі в наступному році!"

Вітання Голови ЛОДА Олега Синютки

Преставники Лемківських товариств

Підняття прапорів України та Всеукраїнського товариства Лемківщина

*Львівська лемківська
Ватра©*

Зверху і справа: гості з Лемківщини

Знизу: Голова Львівського обласного товариства Лемківщина Степан Майкович

Ватряни

*Служба Божа – невідемна
частина Ватри*

Приватряні посиденьки Молодої
Лемківщини

Луганщина

Зазвичай на Луганщині в с. Переможне відбувалася заключна Ватра сезону. Вже другий рік підряд тут гинуть люди від рук тих, хто 70 років тому вигнав цих людей із рідної Лемківщини і закинув в Луганські степи без права голосу і права на правду... в Серпні 2014 рок с. Переможне накрило градами, кілька родин розстріляли за допомогу українським солдатам, сотні поранених і біженців... Забуті державою, жертви невизнаного злочину 70-літньої давнини, знову змушені шукати новий дім....

ЛЕМКИ, ДЕПОРТИРОВАННЫЕ В «НОВОРОССИЮ»

«Русский мир» вперше торкнувся лемків в 1944 році. Їх почали виселяти із рідних сіл вглибину УРСР одразу після визволення Західної України і Східної Польщі від нацистів. Найновіша зустрі в 2014 році на Луганщині супроводжувалася залпами «Градів». Найбільша лемківська громада області знаходилася в двох кілометрах

вд Луганського аеропоту, оборону якого три місяці тримали українські війська.

«Град» замість фестивалю

Гірка ріонія доли... Спочатку лемків відірвали від коріння, закинули в донбаські степи, а через десятиліття із цих степів їм прийшлося тікати тому, що там бути українцем небезпечно.

Лемків на Луганщині віднайшли 10 років тому. Це заслуга замісника «помаранчевого» губернатора Олексія Данилова – львів'янина Зіновія Гузара. Йому розповіли про поселення лемків місцеві рухівців, і зам губернатора спочатку не повірив, що таке може бути. Але поїхав, зустрівся з людьми, вислухав історії переселенців, і сумніви були розвіяні.

Луганських лемків відкрив світу львів'янин, замісник Губернатора Луганщини (2005-2008) Зіновій Гузар. лемк. Фото Юрія Кривенка

Якщо для нього, львів'янина все було зрозуміло, то багато-хто із луганчан слабо собі уявляв, що це таке лемки..

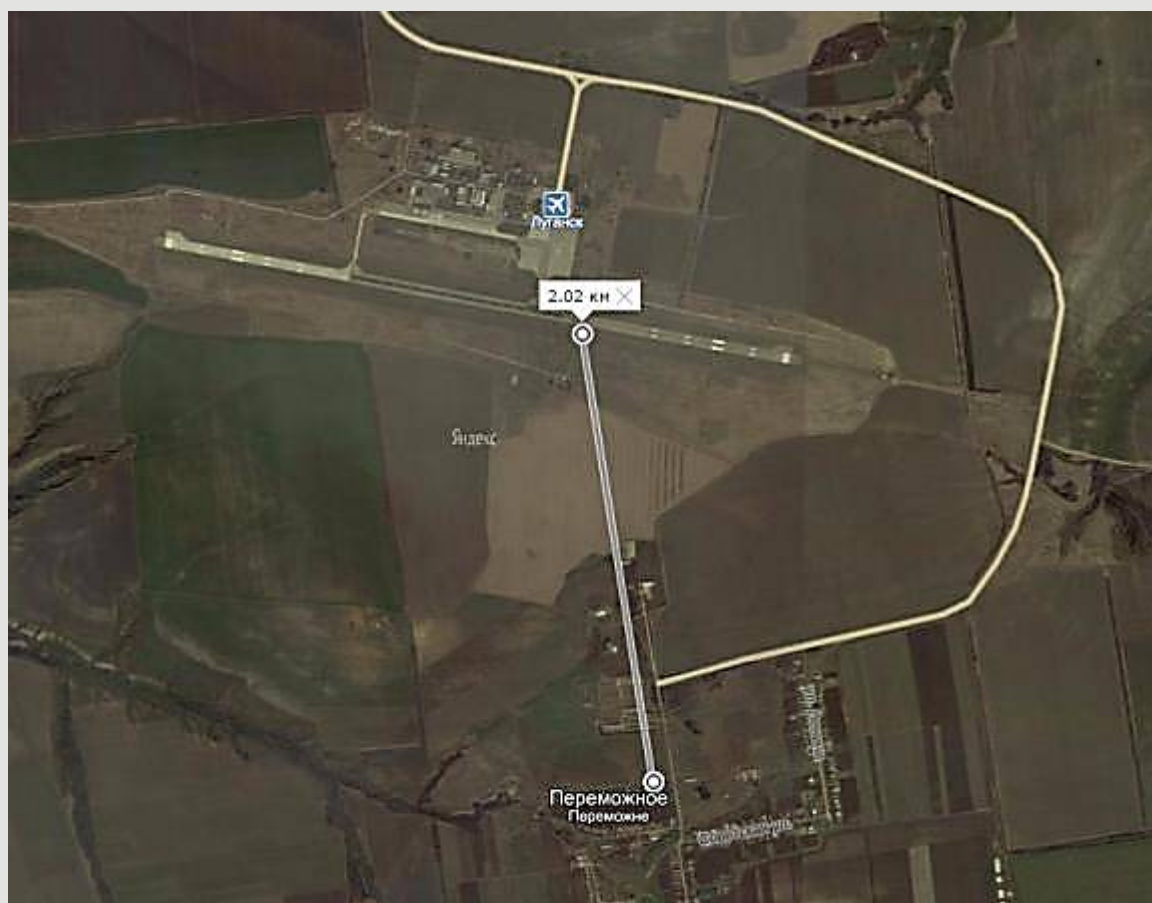
— Лемки, гуцули, бойки — це ті самі українці, тільки гірські, трошки інші, — пояснював тоді Зіновій Гузар.

До цього їх ніби-то й не було. Для місцевої влади – тим паче. Колишні комсомольці, які тримали Луганську область і залізних обіймах, плакали в населенні ностальгію за СРСР і не любили згадувати про злочини радянського режиму.

За підрахунками голови Луганського обласного товариства українців депортованих із Польщі Петра Ясінчака, проживало близько 30 000 лемків. Але луганська делегація вперше взяла участь в зїзді лемків України в Тернополі лише після «відкриття» пана Гузара в 2005 році.

За ініціативою замісника губернатора в тому ж році почали проводити міжнародний фестиваль «Стежками Лемківщини», неподалік від Луганська в селі Переможному. Туди були закинуті 80 сімей з повітів Краківського воєводства, і в селі зберігався один із найбільших лемківських анклавів.

Поля Переможного закінчуються біля самої злітної полоси Луганського аеропорту. А віз крайніх хат до аеровокзалу – 2 кілометри по прямій.

Тримісячну оборону луганського аеропорту українські десантники тримали поруч із лемківським селом. За три місяці, поки десант ура тримала оборону, снаряди «ополченців» не один раз попадали і по Переможному.

Один із найбільших ударів «Градами» був 13 серпня 2014 року.

На танк з голими руками

Як склалися долі лемків, які залишилися на території «ЛНР»?

Традиційна Ватра на фестивалі Стежками Лемківщини. 2009 р. Фото з сайту Української народної партії

Нам вдалося сконтактувати з людьми із керівництва луганського обласного товариства українців, депортованих із Польщі «Ватра». Виявилось, що деякі із них все ще знаходяться на території самопроголошеної республіки. Але нормально поговорити не вдалося.

- Ви коли-небудь бували на окупованих територія? – запитав мій співрозмовник. - не хочу зараз щось розказувати іперсі: тут виступати проти влади – це як на танк із голими руами іти.

«Багатьох мешканців Переможного, які з початку конфлікту на Донбасі допомагали українській армі, внесли в розстрільний список. Коли одну родину, яка була в списку, розстріляли, частина людей вирішила тікати із Переможного, щоб не повторити долю страчених Багато-хто одразу виїхали на запрошення родичів і друзів з Донбасу. Частина лемків із Переможного наважилася на переїзд у Тернопільську область», - писало на Лемківській сторінці щотижневик українців Польщі «Наше слово» у лютому.

Паралелі в долях переселенців

Теперішнє переселення із охопленого війною регіону заставляє згадати переселення 80-річної давнини. В одній із перших публікацій про луганських лемків, Галина Сорока, яка опинилася на Донбасі у віці 19 років, розповідала журналісту газети «Україна Молода» :

Родину Надії Терпак 1935 р.н. (батьки Юлія Антонівга і Василь Іванович, брат Михайло) виселели із с. Дошниця, Ясельського повіту Краківського воєводства вс. Трудове.

«— Оце записували нас, щоб до Росії йти. Ну, ми записались і поїхали. У маї. Два місяці

їхали. Тут остановляли, там остановляли...

— Залишитися можна було?

— Можна, можна. А потім, казали, тих, що після нас виганяли, — то не дали нічого з собою забрать. Ми ж то пішли добровольно, розрішали брати все з собою. Корову взяли, зерно, яке було, взяли... Дві корови було. Сіно, аби корову годувати. Які продукти були — забрали. Корів довели, все довели. Чому рішили їхати? Хтозна — родителі рішили. Добровольно-примусительно було.»

На новому місці деякі переселенці отримали в «спадщину» хати німецьких колоністів, яких радянська влада виселила вглибину країни після початку війни в 1941 р, перед нацистською окупацією. Хати були в жахливому стані, без вікон, без дверей - вони пережили чотири роки війни, через них кілька раз переходила лінія фронту. Але навіть таке щастя випало не всім.

Ще довго деякі лемківські сім'ї жили в землянках. Іншим дісталися орендовані кімнати. В архівах збереглися протоколи і акти обстеження умов, в яких жили переселенці.

*Памятний знак, встановлений в селі
Переможному в 2008 р. Фото
zakerzon.livejournal.com*

Його вже не існує...

«В колхозі ім. Карла Маркса до хворої туберкульозом було підселено три сім'ї з 19 осіб (17.5 м.кв), а в іншому будинку (25 м.кв.) розміщено 5 родин, разом 24 особи, «Червоний борець» - в кімнату площею 12 кв.м. вселено 11 осіб. В Білокуракінському районі (с. Лизино) в

одну кімнату 6 кв.м. вселено родину із 9 осіб, 7-ро з яких - діти», - цитує в нарисі «Лемки на Луганщині» луганська обласна наукова бібліотека ім.Горького.

Обіцяної держаної допомоги на поселення не отримав ніхто. Покидати нове місце проживання заборонялося. Як і іншим селянам, паспорти почали видавати лемкам лише на початку 70-х рр.

Планувалося, що держава виплатить компенсацію за майно, залишене у рідних селах. Однак її виплатили частково, і це зайняло кілька років.

Лемки для лемків

...Родини лемків-переселенців із Краківського воєводства розкидали по всій Луганській області – по кілька десятків родин на село. Щоб асимілювалися. Частково це вийшло, проте повністю викоринити мову і звичаї радянській владі лемків не вдалося.

*Лемківське весілля в с.
Переможне*

— Так вийшло — ми живемо в одному селі, у нас всі передружились. Хоча є й приїжджі. Всі завжди шанують наші обряди і свята. Маємо обряд весільний, у нас жодної нареченої немає, щоб через цей обряд не пройшла. Ніхто не примушує, якщо подобається це, то буде жити

з цими традиціями, шанувати... — говорила Віталія Вансач із села Переможного кореспонденту Радіо Свобода.

— У мене в родині з одної сторони бабця моя і дідो лемки, і з другої сторони. То, значить, і з мами сторони, і з тата сторони — вони лемки. І шитки із Чарной (село на Лемківщині. — Авт.). Я їздила на їхню землю, на їхню Лемківщину. Бивам в Чарні, видівам тото шітко. Бивам на «Ватрі». І так мі ше то залегло в пам'яті, оставо же, коли я там приїхава до Польщі, до чужої як би сторони приїхава. Коли ж ми зібралишя шитки на ватрі, я почува таку атмосферу, жеби бива би... Нібито я була за своїми там, — розказувала журналісту «України молоді» Віта Матичак із села Карла Лібкнехта.

*Різдвяні подарунки для
лемківських біженців з
Луганищини, зібрані
Обеднанням лемків у Польцію*

Фото с сайту nasze-slowo.pl

Своїми вважають лемків їх земляки, які зараз живуть по всій Україні і в Польщі. Історія вигнання живе в пам'яті кожної лемківської родини. Це ще одна причина, чому лемки не залишаються байдужими до біженців із «ЛНР». І не тільки до своїх...

Джерело: Алексей Добров,

<http://argumentua.com/stati/lemki-deportirovannye-v-novorossiyu>